

BEM-VG Starten met BEM

Voor beleidsmedewerkers en kwaliteitsverpleegkundigen

Over de BEM-VG

Met de BEM-VG kun je op een systematische manier nagaan welke ondersteuning cliënten nodig hebben bij het gebruiken en bewaren van medicijnen. BEM staat voor **B**eoordeling **E**igen beheer van **M**edicatie. Dit document beschrijft wat nodig is om met de BEM-VG te starten. Zo kun je nagaan of de organisatie hier klaar voor is, en welke stappen nog gezet moeten worden.

Met de BEM-VG

- Bespreek je in een open gesprek wat de cliënt zelf doet en welke medicatiehulp eventueel nodig is.
- Leg je de afspraken over het eigen beheer op de juiste plek eenduidig vast.
- Evalueer je de afspraken over het eigen beheer regelmatig en stel je deze zo nodig bij.
- Wissel je de informatie over eigen beheer uit met de voorschrijver en apotheker via de BEM-categorie.

De BEM-categorieën¹

Categorie 1: cliënt bestelt en gebruikt medicatie zelf.

Categorie 2: begeleider bestelt medicatie, cliënt gebruikt medicatie zelf.

Categorie 3: cliënt bestelt medicatie, begeleider biedt hulp bij (deel van) medicatie.

Categorie 4: begeleider bestelt en biedt hulp bij (deel van) medicatie.

Categorie 5: begeleider bestelt, biedt hulp bij medicatie en ziet toe op inname.

Toelichting:

- 'Zelf' kan zijn: met een hulpmiddel of met hulp van de mantelzorger of vrijwilliger.
- Hulp bij gebruik van een deel van de medicatie kan bijvoorbeeld zijn: de cliënt neemt zelf de medicatie uit de medicijnrol in, de begeleider dient de oogdruppel toe. Of: de begeleider geeft de medicatie uit de medicijnrol, de cliënt gebruikt zelf de 'zo nodig' inhalatiemedicatie.

Wanneer en hoe voer je de BEM-VG uit?

Is de mate van eigen beheer meteen duidelijk? Dan kun je meteen een BEM-categorie aangeven. Cliënten die de medicatie nog helemaal in eigen beheer hebben krijgen BEM-categorie 1. Cliënten waarbij alle medicatiezorg is overgenomen met toezicht op inname, krijgen BEM-categorie 5.

Bij veel cliënten is de mate van eigen beheer van medicatie bij in zorg komen nog niet duidelijk. Om de BEM-categorie en bijbehorende afspraken van deze cliënten te bepalen, voer je een gesprek met de cliënt met behulp van het formulier **BEM-VG Intake- en updateformulier**. Het IVM adviseert in de volgende situaties de mate van eigen beheer te bepalen of te controleren:

- bij de intake van de cliënt, wanneer de mate van eigen beheer niet duidelijk is. Waar nodig na een korte observatieperiode.
- bij iedere bespreking van het begeleidingsplan
- na een ziekenhuisopname
- bij twijfel over het huidige eigen beheer van medicatie

Het **BEM-VG Intake- en updateformulier** bestaat uit vijf vragen. Zijn er minder dan vijf vragen met 'ja' beantwoord? Dan voer je een uitgebreid medicijngesprek met de BEM, met behulp van het formulier **BEM-VG Gespreksonderwerpen**.

¹ Sommige organisaties maken, in plaats van de landelijk erkende categorieën, eigen BEM-categorieën aan. Dit heeft niet de voorkeur omdat de BEM-categorieën dan niet meer uit te wisselen zijn.

Aan de hand van het medicijngesprek met de BEM stel je de BEM-categorie en bijbehorende begeleidingsafspraken vast. Deze leg je vast in het begeleidingsplan en/of zorgdossier.

Houd continu oog voor signalen die kunnen duiden op problemen met beheer van de medicatie. Gebruik hierbij het formulier **BEM-VG Signaallijst**. Ben je benieuwd naar de mogelijkheden van hulpmiddelen en andere hulp bij het innemen en toedienen van medicijnen? Bekijk dan het formulier **BEM-VG Tips voor hulpmiddelen en hulp**.

Controleer periodiek of het eigen beheer van medicatie nog goed verloopt. Dit kun je doen in de eerder genoemde situaties, maar in ieder geval één keer per jaar.

Werkwijze BEM-VG

Wil je de werkwijze met de BEM-VG overzichtelijk zien in een infographic? Bekijk dan het formulier **BEM-VG Werkwijze**.

Hoe start ik in mijn organisatie met de BEM-VG?

Om met de BEM-VG in jouw organisatie te starten zijn de volgende acties nodig:

1. Aanbieden scholing

Uit onderzoek is gebleken dat scholing over het toepassen van de BEM essentieel is². Het IVM adviseert daarom per team minimaal één medewerker (online) te scholen in het gebruik van de BEM-VG. Deze medewerker kan dan collega's uitleg geven. Scholing is aan te vragen via www.ivm.nl met als zoekterm 'BEM-VG'. In deze online scholing leert de medewerker een BEM-gesprek te voeren, prioriteiten te stellen en de juiste BEM-categorie te bepalen.

Aandachtspunten voor het medicijngesprek met de BEM:

- Zorg dat je een goede vertrouwensband hebt met je cliënt.
- Ga open en zonder oordeel en open het gesprek aan. Het medicijngesprek is bedoeld om cliënten verder te helpen in hun zelfstandigheid en ontwikkeling, niet om te controleren. Leg de cliënt dit doel van het medicijngesprek uit. Je wil kijken hoe het medicijngebruik gaat en of er bijvoorbeeld meer uitleg of hulp nodig is.
- Stem het medicijngesprek en de manier van vragen af op het niveau van de cliënt.
- Houd rekening met de behoeftes van de cliënt bij het maken van zorgafspraken. De ene cliënt zal bijvoorbeeld een medicijn-app als handige ondersteuning ervaren. Voor een andere cliënt kan dit juist het gevoel geven alsof hij/zij het niet zelf kan.
- Neem de tijd voor het medicijngesprek. Afhankelijk van de spanningsboog van de cliënt kun je het gesprek ook op twee of drie momenten voeren.

Tip: neem ook het formulier **BEM-VG Signaallijst** mee als onderdeel van de scholing.

Lerenisleuk.org

Op de website van lerenisleuk.org staan de algemene e-module Medicijnen innemen en een kennistest over het beheer van medicijnen. De cliënt kan deze zelfstandig bekijken en maken, of samen met een begeleider. Dit kan helpen als voorbereiding op het medicijngesprek. **Let op:** de e-modules over alcohol en drugs en elektrische hulpmiddelen zijn niet meer beschikbaar.

² Konz D, Goedhart R, Dik E, et al. Afspraken maken over eigen beheer van medicatie met mensen met een lichte verstandelijke beperking? Gebruik de BEM-VG. TAVG 2020 (38):1;209-14.

2. Inrichten kwaliteitssysteem

Stel de BEM-VG materialen beschikbaar voor medewerkers via het kwaliteitssysteem van je organisatie. Gebruik in ieder geval de formulieren:

- [BEM-VG Intake- en updateformulier](#)
- [BEM-VG Gespreksonderwerpen](#)

De overige formulieren die je kunt gebruiken zijn:

- [BEM-VG Starten met BEM](#)
- [BEM-VG Werkwijze](#)
- [BEM-VG Signaallijst](#)
- [BEM-VG Tips voor hulpmiddelen en hulp](#)

3. Beschrijven werkwijze met betrekking tot zorgdossier

Ga na wat een geschikte plaats is in het zorgdossier - en eventueel op de (elektronische) toedienlijst - om de BEM-categorie en ondersteuningsafspraken te vermelden.

4. Afspraken met apotheek

Vaak staat de medicatie in de toedienregistratie van je organisatie. Komt de (elektronische) toedienlijst van de apotheek? Maak dan afspraken over:

- Vermelding van de BEM-categorie op toedienlijst
- Vermelding van welke medicijnen in eigen beheer zijn
- Wanneer de apotheek geen toedienlijst hoeft te leveren

5. Beschrijven evaluatiebeleid

Spreek af hoe en wanneer je het nieuwe beleid gaat evalueren. Het IVM adviseert de werkwijze regelmatig in de organisatie te evalueren. Bijvoorbeeld zes maanden na introductie van de BEM, en vervolgens jaarlijks.

Wil je meer weten over de BEM? Of ben je benieuwd hoe je de BEM effectief kunt toepassen in je organisatie? Volg dan samen met je collega's de online workshop BEM Incompany of vraag een persoonlijk Adviesgesprek BEM aan.

Zie www.medicijngebruik.nl of scan de QR-code:

